

--- ŘÍJEN 2019 ---

OBSAH

- O čem se psalo v říjnu 2019
- Aktuality a pozvánky
- K poslechu a ke zhlédnutí
- Výročí
- Knižní tipy

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

přinášíme Vám říjnový newsletter, který je opět nabitý aktualitami, pozvánkami a dalšími tipy.

10. října jsme v Senátu Parlamentu ČR uspořádaly konferenci Rodičovství, péče a vědecká profese: současnost a budoucnost. Těší nás velký ohlas, který tato akce vyvolala, a pevně věříme, že se podaří prosadit konkrétní opatření a zavést grantový systém, který bere rodičovství jako samozřejmou událost v životě vědců a vědkyň, ne jako anomálii.

23. října vystoupila Marcela Linková na konferenci finského předsednictví EU o genderové rovnosti New Pathways Helsinkí. O návrzích z pera projektu GENDERACTION referoval také respektovaný britský týdeník Times Higher Education.

Do Prahy v listopadu zamíří několik mimořádných osobností. Nenechte si ujít exkluzivní přednášku profesorky Giny Neff z Oxfordské univerzity na téma gender a umělá inteligence, kterou pořádáme v pondělí 11. listopadu. Genderové aspekty digitální revoluce budou tématem masterclass, kterou chystá socioložka profesorka Judy Wajcman 8. listopadu na FSV UK. A do třetice: 26. listopadu zveme na přednášku vídeňské profesorky Bente Knoll, která je uznávanou odbornicí na urbanistické strategie a udržitelný rozvoj ve vztahu k genderu.

O dalších chystaných akcích se dočtete níže.

Inspirativní čtení Vám přeje tým NKC

Konference v Senátu: Neplýtvějme potenciálem žen

„Česká republika si nadále nemůže dovolit plýtvat potenciálem žen a vytvářet takové podmínky ve výzkumu, které vedou buď k tomu, že ženy z vědy odejdou, nebo mají méně dětí nebo dokonce volí bezdětnost. Víme, v čem je problém. Známe řešení a máme konkrétní příklady ze zahraničí. Teď se jen potřebujeme domluvit, jak situaci změnit a jaké konkrétní kroky podniknout,“ zaznělo v úvodním příspěvku od Marcely Linkové na konferenci Rodičovství, péče a vědecká profese: současnost a budoucnost, která se konala 10. října 2019 v Senátu Parlamentu ČR. Na akci pořádané Senátem Parlamentu ČR, Akademií věd ČR a oddělením NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR vystoupili zástupci a zástupkyně ministerstev, grantových agentur, osoby z vedení výzkumných institucí a vědkyně a vědci. Mezi vystupujícími byli například předsedkyně Grantové agentury ČR Alice Valkárová, předseda vlády a předseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace Andrej Babiš, místopředseda TA ČR Pavel Komárek nebo Klára Petrželková z iniciativy VĚDMA na podporu vědkyň matek. Videozáznam i shrnutí diskuse naleznete na našem [webu](#).

Projekt GENDERACTION v magazínu Times Higher Education

Respektovaný britský týdeník Times Higher Education přináší zprávu o návrzích z pera našeho projektu GENDERACTION, které přednesla Marcela Linková na konferenci finského předsednictví EU o genderové rovnosti New Pathways Helsinky. Mezi návrhy jsou například genderová vyváženost jako jedno z kritérií při vyhodnocování výzkumných projektů financovaných z programu Horizont Evropa, zavedení dočasných kvót

na manažerských a rozhodovacích pozicích na univerzitách a ve výzkumných institucích, či zavedení certifikačního systému, jako je Athena Swan ve Velké Británii a Irsku. Více v [článku](#).

Řekni, kde ty ženy jsou...

Proč tak málo žen v Česku přednáší a bádá v oblasti mezinárodních vztahů? Podle výzkumu za to může „macho“ kultura panující v tomto oboru, nezdravě soutěživé prostředí i znevažování genderových a feministických témat. Co s tím? Přečtěte si [článek](#) o kvalitativní studii, kterou vytvořily naše kolegyně Blanka

Nyklová, Kateřina Cidlinská a Nina Fárová.

Tereza Bartoníčková: Facebook za nás rozhoduje v zájmech i myšlení. Lidé už často nemají společnou realitu

Jak si zachovat lidskou mysl v prostředí, kterému dominují umělé algoritmy? To je jedním z témat, kterým se věnuje zakladatelka Internetového institutu Tereza Bartoníčková. O instituci zaměřené na mezidisciplinární výzkum internetu a jeho vlivu na společnost bude Tereza Bartoníčková hovořit 11.

listopadu na Fakultě stavební ČVUT, kde uvede přednášku profesorky Giny Neff Umělá inteligence a gender (proklik na web). „Chci, aby lidé pochopili, že realita, kterou jim servíruje Facebook, není neutrální. Je upravená nikoliv podle svobodné vůle, ale podle cílů sociální sítě – například pokud potřebuje, abyste klikli na reklamu,“ říká Bartoníčková v [rozhovoru](#) pro magazín CzechCrunch.

Najděte si vlastní mentoringovou cestu

V posledním měsíci proběhly hned čtyři mezinárodní mentoringové události. V druhé polovině září se v Neapoli konala konference, která se věnovala proměnám akademického

prostředí a jejich dopadům na akademické kariéry různých společenských skupin, zejména žen. Konferenci spoluorganizovala evropská síť mentoringových programů ve vědě eument-net, které poslední dva roky předsedala členka našeho oddělení Kateřina Cidlinská. V roli předsedkyně ERAC Standing Working Group on Gender in Research and Innovation zde vystoupila Marcela Linková. Poté následovalo výroční zasedání sítě eument-net. 28. září jsme pořádaly výroční setkání současných a bývalých mentees našeho mentoringového programu pro post/doktorand(k)y. V rámci programu byla řeč o výjezdu „na Fulbrighta“ do USA, o kombinaci vědecké kariéry a rodičovství a dalších tématech. Dne 7. října se na půdě Mendelovy univerzity v Brně konal mentoringový konferenční blok „Mentoring – How to Drive my PhD to a Successful End“, který moderovala Kateřina Cidlinská. Velice nás potěšilo, že všichni prezentující byli aktuální či bývalí mentees našeho mentoringového programu. Jeho další ročník spustíme na jaře 2020 – registrovat se můžete [zde](#).

Dvojitá nespravedlnost změny klimatu

Eskalace sexuálního násilí po přírodních katastrofách, vyšší riziko utonutí při záplavách... Důsledky klimatické změny tvoří ze současného světa místo, jenž je pro ženy v chudobě ve srovnání s muži mnohonásobně nebezpečnější. Světová zpráva o katastrofách konstatuje, že „ženy a dívky jsou vystaveny vyššímu riziku sexuálního násilí, sexuálního vykořisťování a zneužívání, obchodování s lidmi i domácího násilí“ (IFRC, 2007). Pokud chceme poskytnout trvalé řešení chudoby a změny klimatu, celá naše společnost si musí uvědomit, že bez žen a jejich rovnoprávného postavení ve společnosti to nepůjde. Přečtěte si [článek](#) Kristýny Veitové o genderových aspektech klimatických změn.. K naší radosti má toto téma ohlas i v médiích, např. na [ČT24](#).

Podzim proti rakovině: Přichází Pinktober a Movember

Pinktober a Movember = podzimní kampaně, které mají za cíl zvyšovat povědomí o rizicích rakoviny. Říjen je měsíc boje proti rakovině prsu, listopad je měsícem boje proti rakovině varlat a prostaty. Ze studií vyplývá, že riziko rakoviny prsu může zvyšovat nadměrná konzumace sýra. 12 000 členů a členek Lékařského výboru pro zodpovědnou medicínu podepsalo v USA petici vyzývající Úřad pro kontrolu potravin a léčiv, aby byly všechny sýrové výrobky na obalu označovány jako produkty zvyšující riziko výskytu nádorových onemocnění.

Více [zde](#).

Řešení není ani v matriarchátu, ani patriarchátu, ale v rovných příležitostech

„Podařilo se sice nastavit rovný přístup ke vzdělání, máme víc vysokošolaček než vysokoškoláků (i když doktorandek už je zase méně než mužů a směrem nahoru žen ubývá), ale v rodinách jsou péčí o děti, o starší generaci a domácími pracemi stále přetíženy ženy,“ říká Marie Čermáková ze Sociologického ústavu Akademie věd. Přečtěte si [rozhovor](#).

AKTUALITY A POZVÁNKY

Umělá inteligence a gender: Exkluzivní přednáška profesorky Giny Neff

Přednáška Giny Neff, odbornice na nové technologie z Oxfordské univerzity

UMĚLÁ INTELIGENCE A GENDER

11. 11. 2019 v 17:00
Stavební fakulta ČVUT
Thákurova 7, místnost C-202

Reprodukuje umělá inteligence genderové stereotypy? Proč je důležité toto téma řešit?
A o co přicházíme, když nové technologie nezahrnují ženskou perspektivu?

Mají umělé inteligence gender? Je možné, že skrze ně reprodukuje genderové stereotypy? Těmto otázkám se bude věnovat ve své přednášce profesorka Gina Neff, vedoucí vědecká pracovnice a docentka na Oxfordském internetovém institutu a na katedře sociologie Oxfordské univerzity. Akce

se koná v rámci Týdne vědy a techniky v pondělí 11. listopadu v 17.00 hodin na Fakultě stavební ČVUT v Praze. Profesorka Gina Neff se zaměří na systémy umělé inteligence a ukáže

příklady toho, jak se v těchto systémech projevují a reprodukují předsudky o ženách a jejich roli ve společnosti.

Genderové dimenze urbanistického plánování. Přednáška vídeňské profesorky Bente Knoll

Pozvání NKC – gender a věda přijala vídeňská profesorka Bente Knoll, která je uznávanou odbornicí na urbanistické strategie a udržitelný rozvoj ve vztahu k genderu a vyučuje na Vienna University of Technology a University for Applied Sciences. Přednáška se koná 26. listopadu v 15.00 v Akademickém konferenčním centru, Husova 352/4, Praha 1.

Blíží se workshopy a tréninky od GE Academy

Zajímá vás, jak předcházet genderové předpojatosti v přijímacích pohovorech? Nebo jak vytvářet genderově senzitivní výzkumné pracoviště? Přihlaste se na listopadové a prosincové workshopy, které zdarma pořádá GE Academy, projekt Horizontu 2020, ve kterém je náš tým zapojený. Více informací o jednotlivých akcích, jejich tématech a registrační formuláře naleznete [zde](#).

Seminář k výzvě „Supporting research organisations to implement gender equality plans“

10. prosince bude v rámci programu Horizont 2020 vypsána výzva zaměřená na podporu vysokých škol a výzkumných institucí v implementaci plánů genderové rovnosti. Tyto plány by měly být primárně zaměřeny na eliminaci překážek v nábore žen-výzkumnic, v jejich kariérním růstu a při jejich působení v instituci, odstraňování genderové nevyváženosti v rozhodovacích pozicích a procesech a integraci genderové dimenze do obsahu výzkumu a inovací. Projekty podávají mezinárodní konsorcia – potenciální partnery je již nyní možné vyhledat a kontaktovat. Termín pro podání žádostí je 15. 4. 2020. Více informací se dozvíte na semináři, který povedou Jana Dvořáčková a Marcela Linková. Akce se koná 20. listopadu

ve 14.30 v Akademickém konferenčním centru, Husova 4a, Praha 1. Z důvodu omezené kapacity prosím potvrďte svoji účast na email jana.dvorackova@soc.cas.cz.

Genderové aspekty digitální revoluce. Prof. Judy Wajcman vystoupí v Praze

V prvním listopadovém týdnu zavítá na FSV UK socioložka Prof. Judy Wajcman z London School of Economics and Political Science. Její přednáška na téma Silicon Valley's Quest for Temporal Optimization se uskuteční ve čtvrtek 7. listopadu 2019 od 16.00 v budově Hollaru (místnost H215, Smetanovo nábřeží 6). Masterclass Gender Implications of the Digital Revolution se odehraje v pátek 8. listopadu 2019 od 11.00 také v budově Hollaru (místnost H014). Kompletní anotaci naleznete [zde](#). Pro účast je nutná registrace na e-mailu vostal@flu.cas.cz.

25. listopad = Den boje proti násilí na ženách

Fyzické nebo sexuální násilí zažila každá třetí Češka. V ČR sice existují kvalitní služby pro oběti i osoby ohrožené násilím, stále však chybí komplexní provázání a lepší spolupráce všech aktérů. OSN si již od roku 1999 připomíná 25. listopad jako celosvětový den proti násilí na ženách. Letos se tento den koná konference Společně bez násilí: potírání násilí na ženách a domácího násilí. Akci, která je určena pro sociální pracovníky a pracovnice, pro pracovníky a pracovnice veřejné správy a sociálně zaměřených neziskových organizací, pořádá Česká ženská lobby ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy. Kompletní program a registrační formulář naleznete [zde](#).

Zde vám nabízíme výběr pořadů reflektujících téma gender a věda. Přejeme příjemný poslech!

Marcela Linková na stanici Český rozhlas Plus

O sexuálním násilí, #MeToo, Gretě Thunberg i o tom, proč je nastupující digitalizace i

feministické téma hovořila Marcela Linková na stanici Český rozhlas Plus. V souvislosti s Gretou Thunberg říká: „Oni (muži) se podle mě bojí toho, že je tady mladá holka, která nemá strach říct svůj názor. Stoupne si a řekne, co si myslí. My na to nejsme zvyklí.

Tady v Čechách je jen málo výjimečných žen, které se nebojí tohle dělat ve veřejném prostoru.“ Celý rozhovor si můžete poslechnout [zde](#).

Sloboda: Genderově neutrální Barbie je v pořádku, rodiče už nechtějí zatížené hračky

Mohou genderově neutrální hračky měnit zakořeněné společenské stereotypy? „Určitá skupina rodičů chce čím dál méně sahat po genderově zatížených hračkách. Klíčem je dávat dětem na výběr,“ říká sociolog Zdeněk Sloboda ze Sociologického ústav Akademie věd ČR. Více v [rozhovoru](#) pro DVTV.

Jak překonat předsudky vůči ženám? Zavřít oči

„Když se s konkurzy naslepo začalo, velice brzy se ukázalo, že nové podmínky mají nečekané konsekvence. Hudebnice najednou procházely jednotlivými koly konkurzů snáze než dříve a mnohé z nich konkurzy vyhrály.“ Poslechněte si [podcast](#) Deníku N s Johanu Chylíkovou ze Sociologického ústav Akademie věd ČR, která se ve své práci věnuje tomu, jak orchestry schovaly předsudky za

záclonu.

VÝROČÍ A ZAJÍMAVOSTI

Den Ady Lovelace je oslavou žen v přírodních vědách a technických oborech

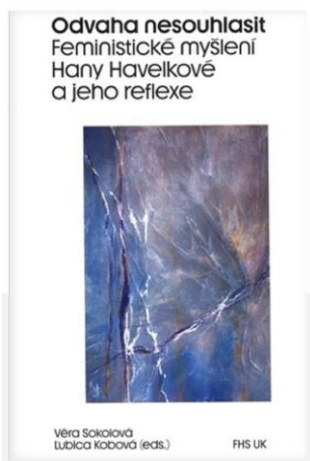

Druhé úterý v říjnu (letos 8. říjen) se už několik let připomíná jako Den Ady Lovelace. Smyslem je vyzdvihnout činnost úspěšných žen v přírodních vědách, technice, technologiích a matematice a motivovat další dívky ke studiu v těchto oborech. Je pojmenován podle matematicky, hraběny Ady Lovelace, která už na začátku devatenáctého století nastínila budoucnost počítačů a vytvořila první algoritmus. Více [zde](#).

KNIŽNÍ TIPY

Odvaha nesouhlasit. Feministické myšlení Hany Havelkové a jeho reflexe

Publikace souhrnně představuje hlavní myšlenky z celoživotního díla Hany Havelkové,

mezinárodně uznávané socioložky zaměřující se na feministickou politickou filozofii, genderovou teorii kultury a společnosti ad. Kniha obsahuje šestnáct zásadních textů z její rozsáhlé bibliografie od začátku devadesátých let 20. století do současné doby, v nichž Hana Havelková formulovala své stěžejní argumenty, koncepty a teorie. Původní texty jsou doplněny o dvacet pět příspěvků jejích kolegyň a kolegů, kteří se nechávají inspirovat tematickým zaměřením jejího díla, rozvíjejí její myšlenky, vzdávají hold její vědecké i pedagogické kariéře a v neposlední řadě její

charismatické osobnosti.

Kapky na kameni

Populární kniha Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky má nově svou československou verzi, na které se podílelo téměř 40 autorek. Poznejte 50 příběhů českých a slovenských rebelek, které bojovaly za práva žen a uplatnily se ve vědě, v umění nebo ve sportu. Některé známé, jiné zapomenuté, které jako kapky na kameni,

krůček po krůčku, prošlapaly cestu těm dalším. „Chceme, aby si děti na základě přečtení řekly, že mohou být čímkoliv,“ říká jedna z autorek, Klára Kubíčková. Více o knize [zde](#).

Víte o něčem zajímavém, o čem bychom podle vás měly v newsletteru informovat? Napište nám na nkc@soc.cas.cz

NEWSLETTER ŘÍJEN 2019

Měsíčník newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. ISSN 1801–7339.

Newsletter vychází s podporou grantu Inter-excellence LTI17013 a podporou RVO 68378025_Rozvoj výzkumné organizace_ SOU AV ČR.

Adresa redakce: Jilská 1, Praha 1 110 00

Redakce: NKC – gender a věda

Korektury: Alena Ortenová

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz

Sledovat nás můžete také na sociálních sítích:

